

El Diacrític | | Actualitzat el 17/05/2019 a les 13:33

De què parlem quan diem violències digitals contra les dones?

Isabel Llanas s'estrena com a articulista a Setembre amb una reflexió entorn a la violència masclista a través de les noves tecnologies | Una de cada quatre dones ha patit assetjament en línia almenys un cop a la seva vida i una de cada deu ha experimentat algun tipus de violència digital a partir dels 15 anys

Un informe de les Nacions Unides destaca que la implementació d'Internet ha accentuat les desigualtats entre homes i dones

D'acord amb l'informe «Las violencias de género en línea» elaborat per l'advocada i activista Laia Serra i el magazine *Pikara* amb el suport de Calala-Fondo de Mujeres i Front Line Defenders, d'on s'ha extret la major part d'informació d'aquest article, les violències digitals contra les dones es poden definir com aquells actes de violència de gènere que constitueixen una violació dels drets humans de les dones i que es cometen, en part o totalment, a través dels telèfons mòbils, Internet, les xarxes socials o el correu electrònic.

Avui dia Internet està arribant a un nivell d'importància i d'abast tan gran a les nostres vides que hi ha qui sosté que estariem parlant del seu ús com d'un dret humà. En aquest context d'informació i de mobilitat de dades, la violència digital està esdevenint una problemàtica que va en augment i que apunta directament cap a les dones, i sobretot, a dones que lluiten pels seus drets, a dones que pertanyen a col·lectius vulnerables i també a les dones activistes que qüestionen els rols de gènere i que lluiten contra les violències per part dels homes.

Aquestes violències digitals són una continuació de les violències que podem trobar fora del context tecnològic, ja que s'hi reproduïxen els mateixos esquemes socials, econòmics, culturals, polítics i de gènere. Es pot afirmar que l'ús de les tecnologies sense un enfocament basat en els drets humans i sense la prohibició de la violència de gènere en línia ha facilitat aquests nous tipus de violència i aquesta bretxa digital entre els diferents gèneres.

Mirant cap a aquesta desigualtat de gènere a l'hora de gestionar la tecnologia i tot aquest abast d'informació que ofereixen les xarxes, podem esmentar dos informes ben rellevants. Per una part, l'any 2017, el Consell de Drets Humans (CDH) de les Nacions Unides va emetre un informe en el que es destacava que la implementació d'Internet s'ha produït de manera desigual i a diferents velocitats, accentuant les desigualtats entre homes i dones. I l'any 2018 la Relatora de les Nacions Unides sobre la dona va elaborar un informe específic sobre les violències de gènere en línia on va dictaminar que aquest tipus de violències constitueixen una forma de discriminació cap a les dones i una violació dels drets humans. També destacava que aquest tipus de violències comparteixen el seu origen amb altres formes de violència i que s'haurien d'abordar en el context de l'eliminació de totes les formes de violència cap a les dones.

L'any 2014 l'Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europea (FRA) va destacar que el 23% de les dones havia informat haver patit assetjament en línia almenys un cop a la seva vida i que una de cada deu dones havia experimentat algun tipus de violència digital a partir dels 15 anys.

D'una altra banda, l'Associació per al Progrés de les Comunicacions (APC), en el seu informe de 2014, destacava que les dones joves, d'entre 18 i 30 anys, són les més vulnerables. També explicava que el 40% de les agressions van ser comeses per persones conegudes i el 30% per persones desconegudes. Per últim, que hi ha tres perfils principals de dones víctimes d'aquestes agressions: les dones amb una relació íntima de violència; les dones professionals amb perfil públic que participen en espais de comunicació com són periodistes, investigadores i artistes, i les dones supervivents de violència física o sexual.

Les conseqüències que poden tenir aquestes formes de violències digitals són, d'una banda, l'autocensura a les xarxes per part de les dones, com és l'ús de pseudònims, l'establiment de perfils d'un nivell baix que suposen un impacte perjudicial per a les seves carreres i professions, així com per a les seves reputacions. D'altres dones decideixen esborrar i desactivar els seus comptes o deixar la seva professió directament. Un efecte de gènere a nivell col·lectiu és que es tracta d'un atac directe contra la visibilitat de les dones i la seva participació a l'esfera pública. En resum, crea un greu dèficit democràtic.

L'Internet Governance Forum l'any 2015 va fer una categorització de les violències de gènere en línia que anaven, a nivell de causar un mal a nivell individual, des d'actes que suposaven la violació de la intimitat d'una dona (accedir, fer servir, manipular dades privades sense consentiment, robar contrasenyes, robar identitats, agafar, fer servir, manipular i/o difondre fotografies o vídeos sense consentiment, doxing o buscar i difondre informació personal que pugui identificar una persona sense el seu consentiment, sovint amb l'objectiu d'assetjar la dona, contactar i/o assetjar els fills d'una dona, família, amics...per a tenir accés a ella), passant per actes de vigilància, en totes les seves formes, cap a ella, fer mal a la seva reputació i credibilitat i acabar directament amb amenaces i fins i tot robatoris i extorsions.

A nivell col·lectiu ens trobem amb atacs a comunitats o grups de persones, com és el fet de *crackejar* llocs web, xarxes socials o comptes de correu d'organitzacions i comunitats amb la intenció de fer mal a aquell col·lectiu, vigilància d'activitats i amenaces als membres d'aquell col·lectiu, *mobbing* a una comunitat, etc.

L'any 2017, l'associació mexicana Luchadoras va elaborar un informe que donava quatre dades d'un interès cabdal:

1. Va identificar el caràcter multitudinari d'alguns atacs per part de grups organitzats.
2. Va documentar el nivell d'ús en aquests atacs de la telefonia mòbil.
3. Va analitzar el caràcter violent de les converses socials públiques a través de les xarxes socials, mitjançant l'ús de *hashtags* misògins i masclistes, *memes*, acudits, l'ús constant de la paraula *feminazi* per a atacar les activitats feministes, i recomanacions per a cometre violacions, imatges de dones assassinades i apallissades per tenir una opinió pública favorable a l'avortament.
4. Destacava que hi ha molts menys casos d'homes víctimes d'assetjament sexual o de bromes de mal gust versus la resta de dones entrevistades.

En definitiva, podem afirmar que totes les formes de violència de gènere tenen com a finalitat controlar i atacar les dones, i el manteniment i reforç de les normes, rols i estructures patriarcals, així com una relació de poder desigual. Per tant, ens cal canviar la mirada sobre l'ús de les tecnologies amb una visió de gènere potent que reverteixi aquesta situació i porti a l'apoderament de les dones i dels col·lectius de persones que treballen en clau feminista.

Isabel Llanas és membre de Capgirem Vic.